

ХРОНІКА

**МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
“МІНЕРАЛОГІЯ І МІНЕРАГЕНІЯ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ”**

О. Матковський¹, І. Наумко², Н. Словотенко¹

¹*Львівський національний університет імені Івана Франка
79005 м. Львів, вул. Грушевського, 4
E-mail: mineral@franko.lviv.ua*

²*Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України
79053 м. Львів, вул. Наукова, 3,а
E-mail: igggk@ah.ipm.ua*

Першого–другого жовтня 2009 р. на базі спортивно-оздоровчого табору “Карпати” Львівського національного університету імені Івана Франка, у мальовничому куточку Карпатських гір неподалік від с. Чинадієве Мукачівського р-ну Закарпатської обл., відбулася міжнародна наукова конференція на тему “Мінералогія і мінерагенія Карпатського регіону”. Організаторами конференції були: геологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, Інститут геології і геохімії горючих копалин Національної академії наук України (ІГГК НАН України), Українське мінералогічне товариство, ДП Західукргеологія НАК Надра України.

У роботі конференції взяли участь викладачі, співробітники і студенти геологічного факультету, науковці ІГГК НАН України (м. Львів), представники Геологічного інституту АН Словаччини та Університету Яна Каменського (м. Братислава), Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУ), Інституту геологічних наук НАН України (ІГН НАН України), Інституту геохімії, мінералогії і рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України (ІГМР НАН України), Інституту геохімії навколишнього середовища НАН та МНС України (ІГНС), Закарпатської геологорозвідувальної експедиції ДП Західукргеологія (м. Берегове), Рівненської геологорозвідувальної експедиції ДГРП Північгеологія.

Оргкомітет попередньо передбачав таку тематику конференції: 1) мінералогія, геохімія і мінерагенія магматичних і метаморфічних комплексів; 2) мінералогія, геохімія і мінерагенія гідротермально-метасоматичних утворень; 3) мінералогія, геохімія і мінерагенія осадових комплексів; 4) силікати в геологічних утвореннях Українських Карпат; 5) мінералого-генетичне моделювання процесів рудоутворення і мінерагенічне районування. На жаль, надіслані на конференцію доповіді не повністю охопили наведену тематику.

Програма конференції передбачала 26 усних і 38 стендових доповідей українських, російських, польських та словацьких учених.

На трьох засіданнях заслухано 17 доповідей, продемонстровано 10 стендових доповідей. Їхня тематика стосувалась не лише Карпатського регіону, а й деяких загальних питань мінералогії та мінерагенії.

Вступним словом конференцію відкрив співголова Оргкомітету, декан геологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка проф. *М. Павлунь*. Він привітав учасників конференції і побажав плідної праці, зазначив про труднощі під час підготовки конференції, пов'язані з кризовими обставинами не тільки в Україні, але й у світі. З привітанням також виступив начальник Закарпатської геологорозвідувальної експедиції *В. Шклянка*, який стисло схарактеризував діяльність експедиції, її здобутки у відкритті низки родовищ різноманітних корисних копалин у Карпатського краю.

Напутнє слово співголови Оргкомітету проф. О. Матковського.

Першу доповідь – “Шляхи розвитку та доля мінералогії в Україні” – виголосив *В. Павлишин* (КНУ імені Тараса Шевченка). Доповідач стисло висвітлив сучасний стан мінералогічної науки взагалі та в Україні, зокрема, зупинився на найважливіших проблемах її розвитку у XXI ст.

Доповідь “Наскрізнi рудоконтролювальні мегазони активізації: УЩ – Складчасті Карпати” представив *Л. Галецький* (ІГН НАН України, співавтор *У. Науменко*). Увазі слухачів було запропоновано вперше виділену в межах Східноєвропейської платформи, Карпато-Балканського й Чорноморсько-Каспійського регіонів планетарну геодинамічну систему довгоживучих наскрізних трансрегіональних лінеаментів – мегазон активізації, які контролюють розміщення найбільших рудних і нафтогазоносних районів. Доповідач наголосив, що вивчення трансрегіональних мегазон активізації відкриває нові перспективи для оцінювання мінерагенічного потенціалу, передусім, щодо виявлення великих родовищ і локалізації розшуків у динамічних вузлах мегазон активізації.

В. Мельников доповів на тему “Ag-Bi-Te-Se мінералізація Вигорлат-Гутинської смуги (Закарпаття)” (ІГМР НАН України, співавтори – *О. Пономаренко, В. Калінін*). У доповіді проаналізовано розподіл цієї своєрідної мінералізації, схарактеризовано кристалохімічні особливості мінералів, які є переважно твердими розчинами зі складними структурними характеристиками.

У залі засідань конференції. Зліва направо: М. Павлунь, О. Пономаренко, І. Наумко.

Учасники конференції на перевалі. Зліва направо: І. Наумко, М. Ковальчук, В. Павлишин, О. Матковський, П. Білоніжка, М. Павлунь, А. Сіворонов.

В. Зайцева (Закарпатська ГРЕ) виголосила доповідь “Металогенія Закарпаття”, в якій проаналізувала структурне положення та геологічну будову Закарпатської металогенічної провінції. Доповідач змістовно схарактеризувала металогенічні зони і рудні формації провінції. У Вишківському рудному полі, в межах якого зосереджена переважна частина промислових запасів ртуті, В. Зайцева визначила закономірності розміщення й умови локалізації ртутного зруденіння.

Демонстрація стендових доповідей.

К. Деревська (ІГН НАН України) доповіла на тему “Післяседиментаційні перетворення порід у флішових Карпатах та їхня роль у рудоутворенні” (співавтори *І. Бубняк*, *В. Бельський* (ЛНУ імені Івана Франка), *А. Субботін* (ІГН НАН України), *О. Шевчук* (ІГГГК НАН України)). Автор розповіла про виявлення зональності постдіагенетичних перетворень у відкладах крейди–палеогену за даними мінералого-петрографічних та літолого-стадійних досліджень.

О. Матковський (ЛНУ імені Івана Франка) у доповіді “Силікати в геологічних утвореннях Українських Карпат” висвітлив поширення і класифікацію силікатів у породах Українських Карпат, відзначив їхню важливу роль у породо- і рудоутворенні, зокрема, у різновікових осадових, магматичних, гідротермально-метасоматичних, метаморфічних і гіпергенних мінеральних комплексах. Зазначено, що більшість мінералів цього класу потрібно вивчати далі за допомогою методів електронної мікроскопії і мікрозондового аналізу, оптичної та ІЧ-спектроскопії, радіоспектроскопії та люмінесценції.

Я. Яремчук зробила доповідь “Мінеральний склад глин баденських гіпсів Передкарпатського прогину (Більче-Волицька зона)” (ІГГГК НАН України, м. Львів, співавтор *В. Побережський*). Дослідження пелітової фракції гіпсових відкладів

методами рентгенофазового, комплексного термічного та електронно-мікроскопічного аналізів дало змогу визначити мінеральний склад глин і генетичні особливості їхнього формування. Алотигенні глинисті мінерали (діоктаедричний монтморилоніт, гідрослюда, хлорит) є показниками порівняно низької концентрації розсолів евапоритового басейну, аутигенні мінерали (триоктаедричний монтморилоніт і гідрослюда) та змішаношаруваті утворення свідчать про початок трансформації глинистих мінералів під впливом цих розсолів.

Н. Слоботенко виступила з доповіддю “Співвідношення кварцу, родохрозиту і родоніту жильних утворень епітермального родовища Кавник (район Бая Маре, Румунія)” (ЛНУ імені Івана Франка, співавтори *Л. Скакун, Р. Серкіз*). Доповідач зазначила, що на родовищі Кавник основний етап осадження золота збігається з формуванням кварцу і силікатів мангану. Прекурсорами кварцових і силікатовмісних золотоносних жил слугували карбонатні утворення.

Доповідь “Мінералогія метеоритних кульок боліда EN 171101” виголосила *В. Семененко* (ІГНС НАН та МНС України, співавтори *А. Гірич, Т. Горovenko*). Виявляється, 17 листопада 2001 р. на території Закарпаття впав болід EN 171101 (у назві зашифровано дату падіння). Тривалі пошуки під час декількох експедицій не привели до знахідок фрагментів боліда. У доповіді представлені результати структурно-мінералогічного і хімічного дослідження кульок, відібраних у пробах ґрунту під траєкторією польоту боліда.

П. Білоніжска (ЛНУ імені Івана Франка) у доповіді “Гідрослюди в геологічних утвореннях Українських Карпат” навів узагальнені дані про поширення, локалізацію, хімічний склад гідрослюд у різних типах порід. Головну увагу доповідач приділив їхнім кристалохімічним особливостям, асоціаціям з іншими шаруватими силікатами, походженню і післяседиментаційним змінам.

М. Ковальчук виступив з доповіддю “Літологія і золотоносність пліоцен-четвертинних алювіальних відкладів південно-східної частини Українських Карпат” (ІГН НАН України, співавтор *Л. Фігура*). У доповіді розкрито особливості літологічної будови четвертинних алювіальних відкладів басейну річок Чорний і Білий Черемоші; головну увагу приділено їхній золотоносності. Завдяки вивченню морфології зерен, мікроморфології поверхні, гранулометрії самородного золота, просторового, літофаціального й фаціального розподілу, форми золотовмісних тіл визначено полігенну і поліхронну природу річкової золотоносності.

У доповіді *Р. Боднара* “Про газову складову метаморфогенно-метасоматичних флюїдів прожилкової мінералізації у породах Мармароського масиву (за включеннями у мінералах)” (ІГГГК НАН України, співавтори *І. Наушко, О. Нечепуренко, Б. Сахно*) наголошено на важливості вуглецевмісних сполук для комплексоутворення, міграції, мінерало- та рудогенезу, а також для генерування, міграції й нагромадження вуглеводнів. За результатами мас-спектрометрії легких компонентів флюїдних включень у мінералах визначено склад газової фази флюїдів, досліджено особливості їхнього просторового розподілу.

Л. Скакун (ЛНУ імені Івана Франка) виголосив доповідь “Мінеральні індикатори динаміки гідротермальної системи Берегівського рудного поля”, в якій детально розповів про реконструкцію гідродинаміки палеосистеми рудного поля. Реконструкцію виконано на підставі мінерало-петрографічного картування гірничих виробок, термобарогеохімічних досліджень, визначення ізотопного складу флюїдних включень.

Учасники міжнародної наукової конференції
на території спортивно-оздоровчого табору “Карпати”.

У доповіді *В. Мельничука* “Металогенічне районування Волинського міднорудного району” (Рівненська ГРЕ) розкрито мінералогічні критерії міденості неопротерозойських трапових комплексів Волино-Поділля. Найважливішими з них є регіональна та локальна гідротермальна мінералогічна зональність. Схарактеризовано особливості проявів самородної міді (форми кристалів і мономінеральних агрегатів, хімічний склад, морфологічні типи мідної мінералізації) та мінералиндикатори мідного зруденіння.

Цікавими були також доповіді київських (*В. Мельников, С. Бондаренко, О. Грінченко*) та братиславських (*С. Єлень, Д. Один, Я. Пришек, Т. Балінтова*) дослідників про нові дані з мінералогії шаруватих телуридів бісмуту, яку оголосив *В. Мельников, С. Кріль* (ЛНУ імені Івана Франка, співавтори *І. Попівняк, С. Ціхонь*) про особливості вакуумної декрепітації реальгару з травертинів Рахівщини, *М. Петруняка* про мідну і манганову мінералізацію в осадових породах Карпатського регіону.

Серед гарно оформлених стендових доповідей увагу привернули відомості про особливості структур ударного метаморфізму в карпатському метеориті “Княгиня” (*Н. Кичань*, ІГНС НАН та МНС України), геохімію відкладів стебницької світи Передкарпаття (*Г. Компанець, М. Ковальчук, Л. Константиненко, Л. Мороз*, ІГН НАН України), змішаношаруваті силікати в аргілізитах урочища Смереків Камінь у Закарпатті (*В. Мельников, С. Бондаренко*, ІГМР НАН України, *А. Грінченко*, КНУ імені Тараса Шевченка), мінералогію і генезис цеолітів у геологічних утвореннях Українських Карпат (*І. Наушко, Р. Боднар, З. Матвійшин*, ІГГК НАН України), мінералізувальні розчини і геохімію ртуті в породах флішового комплексу південно-західного схилу Українських Карпат (*В. Шумлянський, О. Івантишина*, Інститут фундаментальних досліджень, *К. Деревська*, ІГН НАН України, *В. Загнітко*, КНУ імені Тараса Шевченка), сульфосолі серії гомологів купробісмутиту з Банської Годруши і Черни Леготи (Західні Карпати, Словаччина) (*С. Єлень, Т. Мікуш*, Геоло-

гічний інститут АН Словаччини, *Я. Пришек*, Університет Яна Каменського, Словаччина) та ін.

Під час дискусії та обговорення виступили *В. Павлишин, В. Семененко, К. Деревська, О. Пономаренко, В. Мельничук, О. Матковський* та ін. Вони відзначили актуальність, важливість і хорошу організацію конференції, висловили побажання щодо продовження проведення подібних тематичних нарад.

Наприкінці першого дня роботи конференції її відвідали представники ДП Західукргеологія на чолі з генеральним директором *С. Халусом* та його заступником головним геологом *Д. Пановим*. Вони привітали учасників конференції і побажали плідної праці.

Для учасників конференції організували екскурсію на родовища Берегівського горбогір'я та агропромислову фірму "Леанка" в с. Середнє (неподалік від Ужгорода). На Берегівському горбогір'ї учасники конференції оглянули відвали гірничорудного виробництва й зібрали цікавий мінералогічний матеріал, накопичений під час розвідки й експлуатації золото-поліметалевих руд, алуніту і каолінів. На агрофірмі "Леанка" екскурсанти відвідали підземні штольневі сховища закарпатських вин, які вирили в молодих вулканітах полонені турки ще в середні віки, а також продегустивали сім сортів вин.

Доповіді учасників конференції опубліковані в Мінералогічному збірнику № 59, вип. 1, 2 (2009).